

Rapport 2011:82

Arkeologisk förundersökning

Fiberkablarna i Folåsa

RAÅ 17, 76 och 79
Folåsa 3:2 m fl
Rapestad socken
Linköpings kommun
Östergötlands län

Olle Hörfors

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM
AVDELNINGEN FÖR ARKEOLOGI

Fiberkablar i Folåsa

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Syfte	5
Metod	5
Resultat	6
Slutsatser	8
Vidare antikvariska åtgärder	8
Referenser	8
Tekniska uppgifter	9
Bilaga 1. Anläggningslista	10
Bilaga 2. Anläggningsbeskrivning	11
Bilaga 3. Ritningar	14
Bilaga 4. ¹⁴ C-dateringar	20
Bilaga 5. Tidigare arkeologiska undersökningar i området	22

*Omslagsbild: Den karaktäristiska ladan vid Folåsa Berggård, mitt mellan RAÄ 76 och 79.
Foto Olle Hörfors, ÖM.*

Ö S T E R G Ö T L A N D S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandsmuseum.se • www.ostergotlandsmuseum.se

Sammanfattning

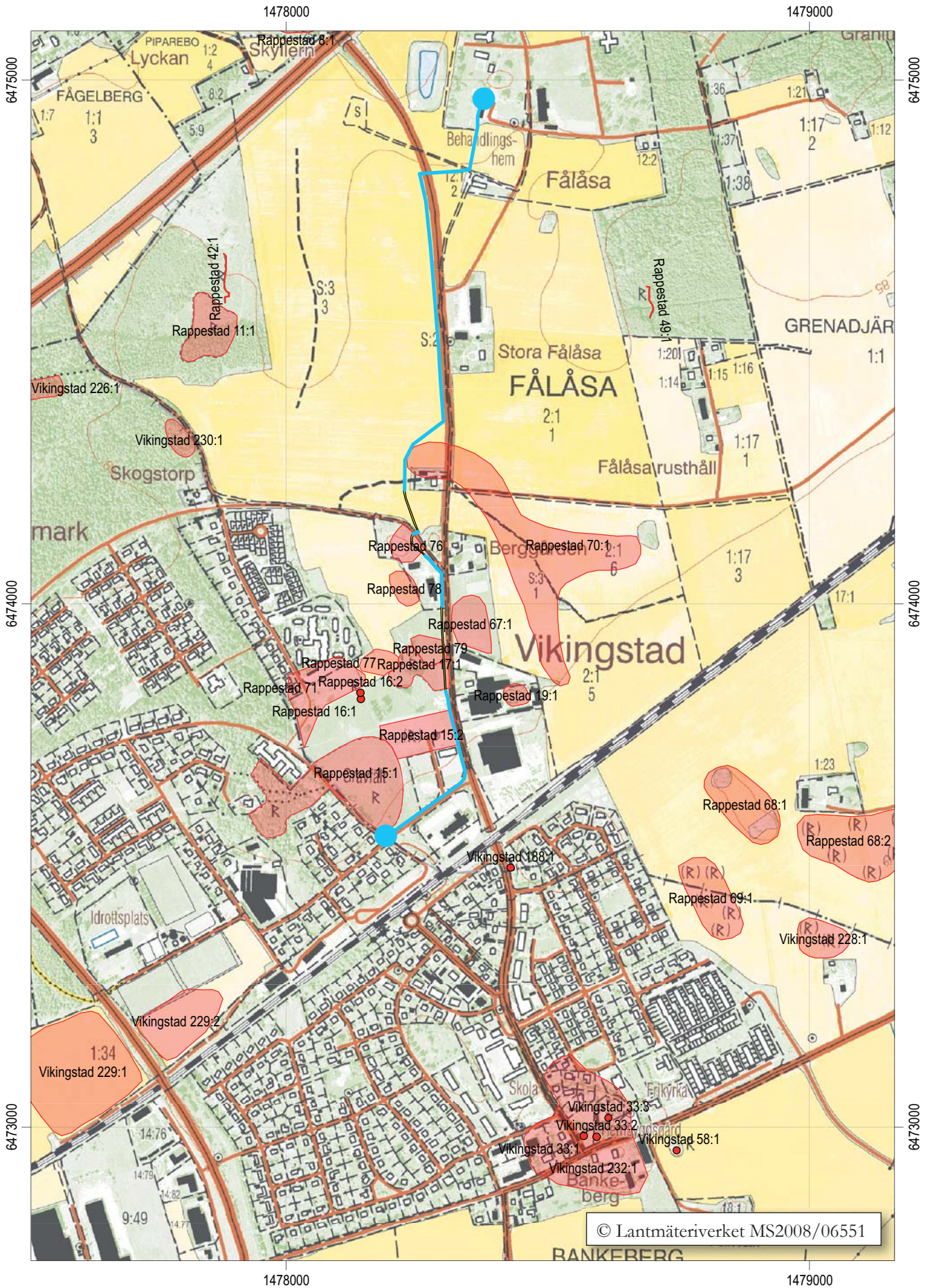
I augusti 2011 utförde Östergötlands museum en arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll i samband med utbyggnad av fiberkabelnätet mellan Vikingstad samhälle och Folåsa behandlingshem i Rappestad socken och Linköpings kommun. Den drygt 1,5 km långa kabelsträckningen passerade genom och förbi ett flertal fornlämningar. Direkt berörda var fornlämningarna RAÄ 17, som utgörs av gravar och boplatzlämningar från äldre och yngre järnålder; RAÄ 79 som ligger i direkt anslutning till RAÄ 17 och består av boplatzlämningar av förhistorisk typ som ej närmare daterats samt RAÄ 76 – längre norrut – som innehåller boplatzlämningar och möjliga gravar utan närmare dateringar. Samtliga fornlämningar ligger inom Rappestad socken. Inom närområdet har ett stort antal arkeologiska arbeten i form av utredningar samt för- och slutundersökningar utförts.

Vid den antikvariska kontrollen kunde fornlämningarna söder om RAÄ 17 undvikas genom att kabeln förlades till befintlig kanalisation. Intill de båda större ladorna vid Folåsa Berggård hade marken grävts ur och en gårdsplan anlagts, varför det bedömdes att ingen bevarad fornlämning kunde finnas inom området. Den nordligaste delen av sträckan saknade kända fornlämningar och här plöjdes kabeln ned utan större markingrepp.

I den södra delen av ledningssträckningen påträffades boplatzlämningar i form av härdar, kokgropar, stolp- och käpphål, mörkfärgningar samt gropar. En kokgrop inom RAÄ 17 kunde dateras till förromersk järnålder. Två kokgropar inom RAÄ 76 har daterats till tidig respektive sen vikingatid.

Olle Hörfors
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur Ekonomiska kartan, blad 8F 4f, med undersökningssträckan markerad. Skala 1:10 000.

Inledning

I augusti 2011 utförde Östergötlands museum en arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll i samband med utbyggnad av fiberkabelnätet mellan Vikingstad samhälle och Folåsa behandlingshem. Uppdragsgivare och kostnadsansvarig var Empower AB. Antikvarie Olle Hörfors, Östergötlands museum, svarade för fältarbete och rapport.

Områdesbeskrivning

Den planerade ombyggnaden av fiberkabeln löpte mellan korsningen av Barrskogsvägen och Idrottsvägen i Vikingstad tätort till Folåsa behandlingshem, vilket utgör en ca 1,5 km lång sträcka. Inom den nordöstra delen av Vikingstad tätort där fiberkabeln var tänkt att passera är ett stort antal fornlämningar av olika slag kända. På vägen kom kabelsträckningen att passera genom fornlämningarna RAÄ 15:2, 17:1 och 79, tänga fornlämningarna RAÄ 70:1 och 76 samt utkanten av Lilla respektive Stora Folåsas bytomter. Folåsa eller Fålåsa omnämns som "folalys" i ett brev daterat 1289. Namnets förled torde kunna tolkas som fåle eller unghäst och efterleden som

lösa i betydelsen betesmark, -lösa, eller möjligen ås. Läget för byn utgörs av en markerad sandås.

Det aktuella förundersökningsområdets omedelbara närhet har tidigare berörts av ett stort antal arkeologiska utredningar, förundersökningar och slutundersökningar mellan åren 1945 och 2010 (bilaga 5). Sammantaget har en arkeologisk förstudie berört de aktuella fornlämningarna, arkeologiska utredningar etapp 1 har berört delar av området tre gånger, arkeologiska utredningar etapp 2 två gånger, arkeologiska förundersökningar och antikvariska kontroller nio gånger samt arkeologiska slutundersökningar fyra gånger. Sammantaget kan området mellan järnvägen och Lilla Folåsa betraktas som en mer eller mindre sammanhängande fornlämning som täcker hela den del av området som inte är bebyggd eller skadad av tidigare grustäkt. De fornlämningar som undersökts arkeologiskt har bestått av gravar från både äldre och yngre järnålder samt boplatslämningar från flera arkeologiska perioder.

Kabelsträckningen norr om Vikingstads samhälle och Folåsa Berggård passerade också genom ett för forntida bosättning lämpligt topografiskt läge, även om inga fornlämningar var kända på denna sträcka.

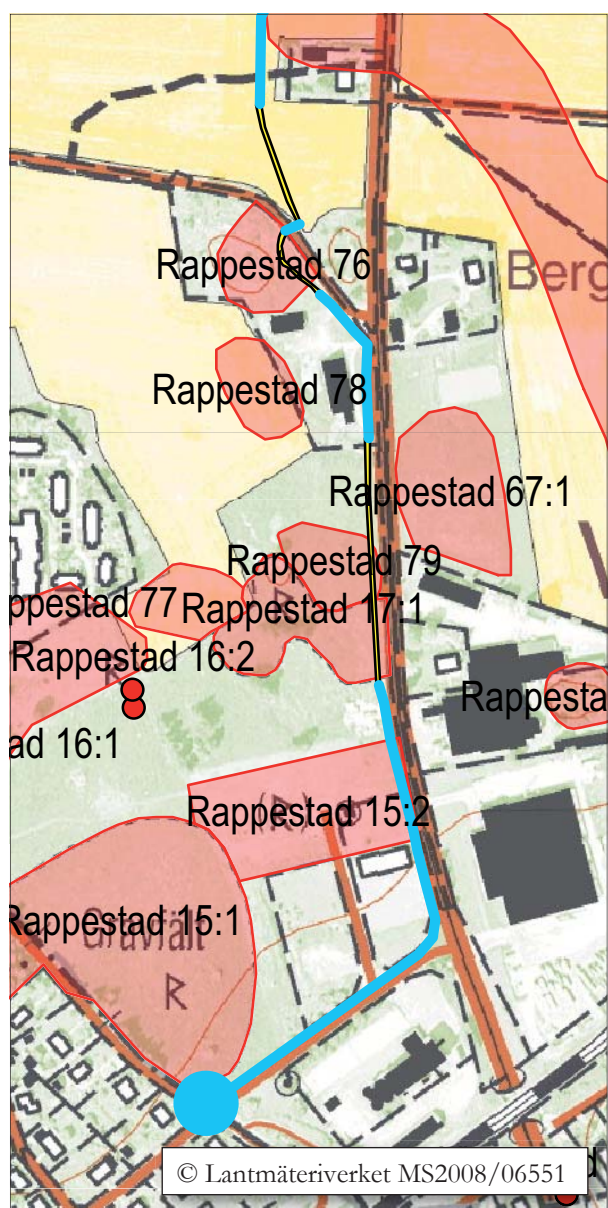
Figur 3. Den södra delen av sträckan sedd från norr. Fiberkabeln placerades två meter in från väggkant på vägens högra sida. Till höger om vägen i bild ligger Berggårdens lada och borttorn denna i hagmarken det gamla sandtaget och fornlämningarna RAÄ 79, 17 och 15. Foto Olle Hörfors, ÖM.

Syfte

Syftet med den arkeologiska förundersökningen i form av en antikvarisk kontroll var i första hand att se till att fast fornlämning kom att beröras i så liten omfattning som möjligt.

Där fast fornlämning framkom var syftet att fastställa och beskriva fornlämningarna avseende karaktär, datering, utbredning, omfattning, sammansättning och komplexitet samt att dokumentera dessa med ritning och fotografering.

Den arkeologiska förundersökningens resultat var också avsett att vid en eventuell framtida exploatering kunna ligga till grund för länsstyrelsens fortsatta bedömningar samt utgöra ett underlag för uppdragsgivarens planeringsarbete.

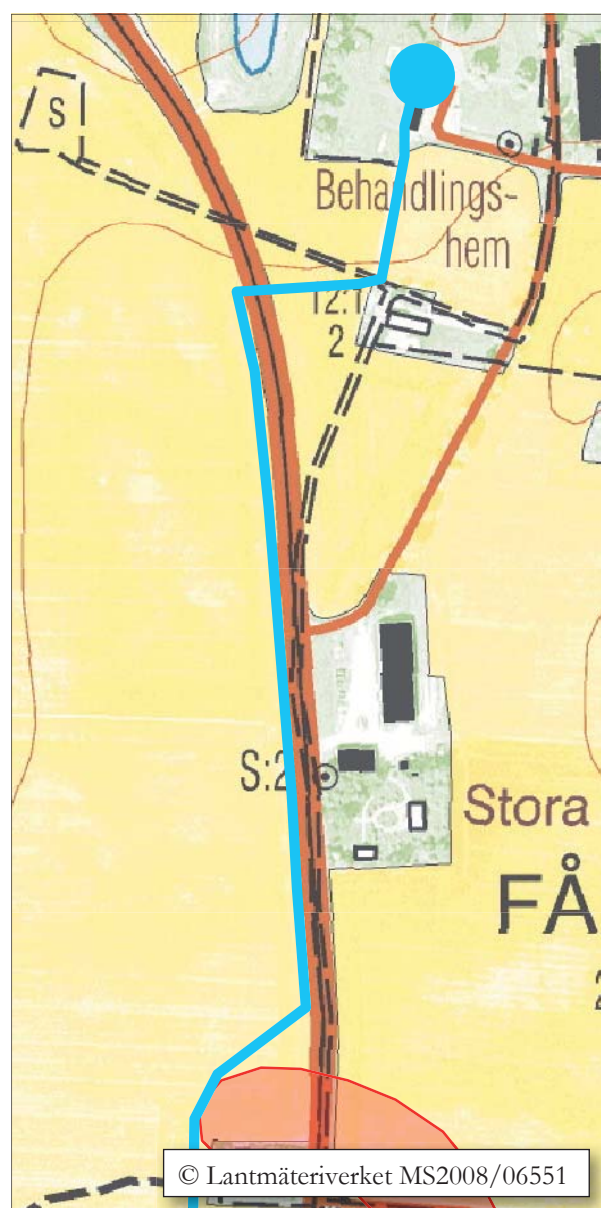

Figur 4. Södra delen av fiberkabelsträckningen. Kabel förlagd till befintlig kanalisering, blå. Grävd sträckning, gul/svart. Skala 1:5 000.

Metod

Endast delar av den sammanlagda sträckan kom att förundersökas. Söder om RAÄ 17:1 kom fiberkabeln att förläggas till befintlig kanalisering. Den enda fornlämning som direkt berördes av detta var RAÄ 15:2, vilken är totalundersökt fram till vägen, varför ingen åtgärd ansågs nödvändig.

Sträckan från RAÄ 17:1 och norrut till Folåsa Berggårds lador kom även att passera genom RAÄ 79. Här bedömdes att sträckan skulle förundersökas. Detta skedde genom att ett 0,8 m brett schakt öppnades. De fornlämningar som framkom inom sträckan grävdes ut för hand och dokumenterades med ritning i plan och profil samt genom digital fotografering.

Figur 5. Norra delen av fiberkabelsträckningen. Kabel förlagd till befintlig kanalisering, blå. Grävd sträckning, gul/svart. Skala 1:5 000.

Vid Folåsa Berggårds lador var marken uppfylld med grus. Provschaktning visade att området först schaktats ur. Bedömningen var att ingen bevarad fornlämning kunde finnas på denna sträcka.

Norr om ladorna kom fiberkabelsträckningen att passera i en båge genom RAÄ 76. Även här öppnades ett 0,8 m brett schakt och de påträffade anläggningarna undersöktes och dokumenterades på samma sätt som vid RAÄ 17 och 79.

På en sträcka av 50 m norr om RAÄ 76 bedömdes sannolikheten för att fornlämning skulle kunna påträffas som hög. Bland annat eftersom relativt mycket skärvig

Figur 6. Schakt 1 sett från norr. Gränsen för det gamla sandtaget syns som en ljus strimma i schaktets mitt. Den stolphålsrad som påträffades i den norra delen av schaktet tog ingen hänsyn till denna gräns. Foto Olle Hörfors, ÖM.

och skörbränd sten syntes i ytan. Ett tredje 0,8 m brett schakt öppnades här.

Norr om detta schakt plöjdes kabeln ner i en båge förbi RAÄ 70 och vidare till behandlingshemmet. Här bedömdes inga åtgärder utom besiktning vara nödvändiga.

Resultat

Sammantaget grävdes tre 0,8 m breda schakt som var 137, 40 respektive 50 m långa.

Schakt 1 drogs ca 2 m innanför väggkanten och över RAÄ 17:1 och RAÄ 79 samt i utkanten av det gamla grustaget fram till planen framför Folåsa Berggårds lador. Sammanlagt framkom 23 anläggningar i schaktet. Av dessa låg sex stycken inom RAÄ 17:1, nio inom RAÄ 79 och ytterligare åtta inom sträckan förbi grustaget.

Anläggningarna inom RAÄ 17 bestod av en kokgrop, tre mörkfärgningar av nedgrävnings- eller gropkaraktär samt ett stolp- och ett käpphål. Kokgropen hade en tät packning av skärvig skörbränd sten och en fyllning av kolbemängd fet jord. Ett prov för ¹⁴C-analys togs och har daterats till förromersk järnålder (Prov nr Ua-42594 daterat till 2162 ± 30 BP vilket med 2 sigmas eller 94,5% säkerhet innebär endera 360-270 f Kr eller 260-100 f Kr). De tre mörkfärgningarna hade alla karaktären av relativt flacka nedgrävda gropar med fyllning av mörkare sand än omgivningen. De två käpp-/stolphålen hade båda raka bottnar och en fyllning av mörk jord.

Figur 7. Anläggning A1:1 i plan och profil. Foto Olle Hörfors, ÖM.

Av de anläggningar som framkom inom RAÄ 79 kunde sex anläggningar klassas som stolp- eller käpphål, en som härd och två som gropar/mörkfärgningar. Stolphålen var av olika typer och både spetsade såväl som rundade och oregelbundna profiler förekom. I tre av dem, A1:8, 2:12 och 2:15 fanns bevarad trätextur i botten och på sidorna.

De båda groparna hade karaktären av flacka gropar med rundade bottenar och en fyllning av mörkare sand än omgivningen. Härden som i plan var 0,8 x 0,6 m stor saknade till större delen djup i profil. Endast ett 0,3 m i diameter stort område i mitten hade ett djup av 0,08 m.

Stolphålen A1:12-A1:15 ingick tillsammans med stolphålen A1:16-A1:23, norr om RAÄ 76, i en rad med stolphål längs schakt 1:s hela sträckning. Hålen fanns både inom och utom det område som skadats av sandtåkt, varför de till stor del bör vara yngre än sandtäkten ifråga. De bör tolkas som resterna efter ett äldre stängel som stått längre in från vägen än det nuvarande, förmodligen begränsande sandtäktsområdet. Hålen hade i allmänhet varierande djup på mellan 0,10 och 0,35 m. Ett par av dem, A1:21 och A1:22, visade lutande profiler.

Schakt 2 löpte i en båge över den östra delen av RAÄ 76. Här påträffades sammanlagt tio anläggningar. Av dessa klassades sex som stolp- eller käpphål och två vardera som gropar och kokgropar.

Av stolphålen var fyra djupt nedslagna på 0,20-0,28 m djup med rundad till spetsad profil. Två var klenare och slagna till ett djup av 0,10-0,12 m. De båda groparna hade rundade profiler och ett djup på ca 0,45 m. I båda fallen med en fyllning av mörk grusig jord och inslag av kol. I gropen A2:5 saknades den skärvig sten som fanns i gropen A2:2.

Av kokgroparna var A2:1 rundad och ca 1 m i diameter stor, medan den andra var mycket stor i plan och uppmätte 2,35 m i schaktets bredd på 0,8 m. Anläggningens storlek kan delvis förklaras med att den var anlagd i en sluttande backe, vilket borde ha inneburit att innehåll förts ut och nedför backen, mot norr. I profil var båda anläggningarna rundade med ett djup på 0,40-0,48 m. I båda ingick kolfärgad fet jord och i A2:10 också ren kol samt relativt rikligt med skärvig skörbränd sten.

Prov för ¹⁴C-analys togs i en av de två kokgroparna, A2:10. Provet har daterats till vikingatid/tidig medeltid (Ua-42595, 1020-1170 e Kr med 2 sigmas säkerhet). Ett prov från en av groparna, A2:2 var äldre och kunde dateras till vendeltid/tidig vikingatid. (Ua-42596, 650-810 e Kr med 2 sigmas säkerhet).

Schakt 3 upptogs mellan RAÄ 76 och 70. Schaktet uppvisade ett plogdjup på mellan 0,3 och 0,4 m över en naturlig botten av rödbrunfärgad sand och grus. I ploggången kunde relativt rikligt med skärvig sten observeras. Schaktet motiverades av att skärvig sten på samma sätt var synlig i ytan längs hela sträckan.

Figur 8. Schakt 2 sett från norr. Anläggningarna syntes som svarta jordfyllda markeringar i det omgivande relativt grova rödaktiga gruset. Här A2:1, 2:2 och 2:3. Foto Olle Hörfors, ÖM.

Figur 9. Schakt 3 sett från söder. Det dubbla stolpbål som påträffades låg längst i norr. RAÄ 70 vidtar bakom gårdstomten. Foto Olle Hörfors, ÖM.

Den enda anläggning som påträffades var ett dubbelt stolphål i schaktets allra nordligaste del. Anläggningen bestod av ett 0,1 m djupt stolphål och ett 0,18 m djupt kapphål, båda med rundade bottnar. Anläggningarna utgör sannolikt en utlöpa av RAÄ 70.

Slutsatser

Dateringen av kokgropen vid RAÄ 17, A1:1 till förromersk järnålder överensstämmer med de datering till både äldre och yngre järnålder som tidigare konstaterats inom fornlämningen. De två dateringarna till vendeltid/vikingatid respektive vikingatid/tidig medeltid är de första från fornlämning RAÄ 76. Platsen ligger mycket nära det äldsta kända läget för Lilla Fålåsas bytomt från 1702 (Svarvar 2011). Denna bytomts norra del motsvarar läget för dagens Fålåsa Backgård, på andra sidan vägen från de daterade anläggningarna på RAÄ 76. Dessa skulle därmed kunna utgöra en del av Lilla Fålåsas ursprungliga bytomt.

Vidare antikvariska åtgärder

Den arkeologiska förundersökningen visade att fast fornlämning kom att beröras av fiberkabelförläggningen. De framkomna lämningarna har dokumenterats och beskrivits. Östergötlands museum bedömer därmed att inga fortsatta antikvariska åtgärder är nödvändiga inför den fortsatta handläggningen av ärendet.

Referenser

- Feldt A-C. 2001. *En källbacke i Vikingstad*. Arkeologisk utredning. Lilla Fålåsa. Invid RAÄ 17. Rappestadsocknen. Linköpings kommun. Östergötlands län. Rapport ÖLM 2001:121.
- Fernholm R. 1981. *Nyupptäckt boplats vid Lilla Fålåsa, Rappestadsocknen, Östergötland*. Provundersökning. Rapport RAÄ UV Öst 1983.
- Fernholm R. 1984. Nyupptäckt Rappestadsocknen, Kalvhagen I: *Arkeologi i Sverige 1981*. Riksantikvarieämbetet och Statens Historiska Museer. Rapport RAÄ 1984:3, Stockholm.
- Gruber G. 2005. *Fjärrvärmeschakt i Vikingstad*. Arkeologisk förundersökning. Vikingstad och Rappestadsocknar, Linköpings kommun, Östergötland. Rapport UV Öst 2005:42.
- Helander C. 2010. *Boplatslämningar och grav vid Vikingstad. Kompletterande arkeologisk förundersökning inför industribyggnation inom fastigheten Fålåsa 5:8 och fornlämningarna RAÄ 15 och 17*. Rappestadsocknen. Linköpings kommun. Östergötland. Rapport RAÄ UV Öst 2010:4.
- Johansson G. 2007. *Grav och boplatslämningar vid Fålåsa*. Arkeologisk utredning och förundersökning. RAÄ 17, Fålåsa 5:8. Rappestadsocknen. Linköpings kommun. Östergötland. Rapport RAÄ UV Öst 2007:44.
- Molin F. 2001. *Boplatslämningar från folkvandringstid och vendeltid i Vikingstad*. Arkeologisk förundersökning. Fålåsa 13:1, Lilla Fålåsa 5:8, Vikingstad, Rappestadsocknen, Linköpings kommun, Östergötland. Rapport UV RAÄ Öst 2001:59.
- Nilsson P. 2001. *Fornlämningar i Vikingstads sambälle*. Arkeologisk utredning etapp 1. Vikingstads samhälle, Vikingstads och Rappestadsocknar, Linköpings kommun, Östergötland. Rapport RAÄ UV Öst 2001:16.
- Svarvar K och Persson A. 2011. *Vikingstads sambälle*. Arkeologisk förstudie. Rappestadsocknen och Vikingstads socknar. Linköpings kommun. Östergötlands län. Rapport ÖLM 2011:25.
- Ulfhielm A. 1997. *Vikingstads sambälle*. Arkeologisk förundersökning. Stora och Lilla Fålåsa i Rappestadsocknen. Bankeberg i Vikingstads socknen. Linköpings kommun. Östergötland. Rapport RAÄ UV Linköping 1997:1.

Digitala arkiv.
www.fmis.raa.se och www.sofi.se båda använda
2011.07.01

Tekniska uppgifter

Område	Vikingstads samhälle och Folåsa
Fastighet	Fålåsa 2:3 m fl
Socken	Rappestad
Kommun	Linköping
Landskap	Östergötland
Fornlämning	RAÄ 15, 17, 70, 76 och 79
Ekonomiskt kartblad	085 45 (8F 4f Vikingstad)
Koordinater	X6473562-6474933, Y1478214-1478465
Koordinatsystem	RT 90 2,5 gon V
Typ av ärende	Arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll
Lst dnr	431-4030-11
Lst handläggare	Malin Backman
Beslutsdatum	2011-08-10
ÖLM dnr	301/11
Projektnummer	531275
Projektledare	Olle Hörfors
Fältansvarig	Olle Hörfors
Rapport	Olle Hörfors
Uppdragsgivare	Empower AB
Kostnadsansvarig	Empower AB
Foto	Endast digitala bilder
Fynd	Inga tillvaratagna fynd
Prover	¹⁴ C (Ua-42594, Ua-42595, Ua-42596)
Grafik	Lasse Norr
Renritning	Lasse Norr
Grafisk form	Lasse Norr
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273	Rapport 2011:82 © Östergötlands museum

Bilaga 1. Anläggningslista

Schakt	Fornlämning nr	Anl nr	Typ	Datering
1	17:2	A1:1	Kokgrop	Förromersk järnålder
1	17:2	A1:2	Mörkfärgning	
1	17:2	A1:3	Mörkfärgning	
1	17:2	A1:4	Stolphål	
1	17:2	A1:5	Käpphål	
1	17:2	A1:6	Mörkfärgning	
1	79	A1:7	Härd/mörkfärgning	
1	79	A1:8	Stolphål	
1	79	A1:9	Mörkfärgning/bevarad trästock	
1	79	A1:10	Käpphål	
1	79	A1:11	Grop	
1	79	A1:12	Stolphål	
1	79	A1:13	Stolphål	
1	79	A1:14	Stolphål	
1	79	A1:15	Stolphål	
1	-	A1:16	Stolphål	
1	-	A1:17	Stolphål	
1	-	A1:18	Stolphål	
1	-	A1:19	Stolphål	
1	-	A1:20	Stolphål	
1	-	A1:21	Käpphål	
1	-	A1:22	Käpphål	
1	-	A1:23	Stolphål	
2	76	A2:1	Kokgrop	
2	76	A2:2	Grop	Vendel/vikingatid
2	76	A2:3	Stolphål	
2	76	A2:4	Stolphål	
2	76	A2:5	Grop	
2	76	A2:6	Stolphål	
2	76	A2:7	Stolphål	
2	76	A2:8	Käpphål	
2	76	A2:9	Stolphål	
2	76	A2:10	Kokgrop	Vikingatid/tidig medeltid
3	-	A3:1	Käpphål, dubbelt	

Bilaga 2. Anläggningsbeskrivning

RAÄ 17:2

A1:1 Kokgrop

Kokgrop, rund och 1,35 m i diameter i plan. I delar av anläggningen fanns en högre belägen nivå, nivå 1, bevarad. Denna bestod av ljus sand och skärvsten. I profil framkom en rundad grop som var 0,36 m djup och fylld med rikligt med skörbränd skärvig sten samt kolbemängd fet sandig jord. Prov för ¹⁴C-analys har daterats till förromersk järnålder (Ua-42594 daterat till 2162 ± 30 BP vilket med 2 sigmas säkerhet innebär endera 360-270 BC eller 260-100 BC).

A1:2 Mörkfärgning/grop

Mörkfärgning eller grund grop belägen i schaktkanten. I plan närmast rund och 1,45 x 1,20 m. I profil var anläggningen rundad och 0,20 m djup. Fyllningen bestod av mörk gulbrun sand.

A1:3 Mörkfärgning

Mörkfärgning som i plan var oregelbunden och 0,70 x 0,62 m stor. I profil var anläggningen spetsformad och fyllningen bestod av mörkgul sand. I fyllningen ingick enstaka upp till 0,10 m stora naturstenar. I sanden runt anläggningen fanns stänk av kol, främst i ytan.

A1:4 Stolphål

Stolphål som i plan var runt och 0,26 m i diameter. I profil hade det en plan botten och var 0,15 m djupt. Fyllningen bestod av rödbrun sand.

A1:5 Käpphål

Stolphål placerat mellan ett par större stenar. I plan runt och 0,18 m i diameter. I profil hade anläggningen en oregelbunden botten och var 0,10 m djup. Fyllning av brun sand. I botten och i sidorna skoning av mindre naturstenar.

A1:6 Mörkfärgning

Mörkfärgning i schaktkant, endast en mindre del av anläggningen var synlig. Storleken i schaktet var 0,98 x 0,12 m. I profil syntes en 0,07 m djup grop med rundad botten. Fyllningen bestod av mörkfärgad grusig sand med inslag av enstaka natursten.

RAÄ 79

A1:7 Härd eller mörkfärgning

Härd eller mörkfärgning i schaktkanten. Sannolikt närmast rund och i plan 0,8 x 0,6 m med kol och mörk sand samt några ca 0,3 m stora stenar i ytan. I profil uppvisade endast ett 0,3 m i diameter stort område i mitten något djup. Detta var 0,04 m djupt med oregelbunden form. Fyllningen bestod av brunfärgad sand med inslag av kol och sot.

A1:8 Stolphål

Stolphål i schaktkanten. Uppmätt storlek i plan var 0,4 x 0,2 m. I profil spetsad och 0,2 m djup. Fyllningen bestod av brun sand och grus med inslag av mindre natursten. I botten fanns ett 0,01 tjockt lager med bevarad trätextur.

A1:9 Mörkfärgning/grop och rester efter stock

Grop eller mörkfärgning som i plan var oval och 1,10 x 0,70 m stor. I profil syntes en rundad botten och ett djup av 0,12 m. I ena kanten fanns rester av en trästock i form av ett i plan 0,7 x 0,25 m stort område med bevarad trätextur. I profil var denna rundad till plan och 0,22 m djup.

A1:10 Käpphål

Käpphål som i plan var runt och 0,12 m i diameter. I profil var det flackt 0,10 m djupt. Fyllningen bestod av mörk sand.

A1:11 Grop

Grop som i plan var oregelbunden och närmast rund och 0,65 m i diameter. I profil var den rundad och 0,12 m djup. Fyllningen bestod av mörk sand och enstaka upp till 0,15 m stora naturstenar.

A1:12 Stolphål

Stolphål som i plan var runt och 0,30 m i diameter. I profil var det rundat och 0,08 m djupt. Fyllning av mörk sand. I botten bevarad trätextur.

A1:13 Stolphål

Stolphål som i plan var runt och 0,20 m i diameter. I profil var det oregelbundet och 0,20 m djupt. Fyllning av mörk sand.

A1:14 Stolphål

Stolphål som i plan var runt och 0,20 m i diameter. I profil var det svagt spetsat och 0,12 m djupt. Sannolikt efter lutande stolpe. Fyllning av mörk sand.

A1:15 Stolphål

Stolphål som i plan var runt och 0,40 m i diameter. I profil var det spetsat och 0,18 m djupt. I botten fanns bevarad trätextur. Fyllning av mörk sand.

Mellan fornlämning RAÄ 79 och 76

A1:16 Stolphål

Stolphål som i plan var runt och 0,25 m i diameter. I profil var det oregelbundet och 0,12 m djupt. Fyllning av mörk sand.

A1:17 Stolphål

Stolphål som i plan var runt och 0,25 m i diameter. I profil var det rundat och 0,30 m djupt. Fyllning av mörk sand.

A1:18 Stolphål

Stolphål som i plan var runt och 0,30 m i diameter. I profil var det rundat och 0,30 m djupt. Fyllning av mörk sand.

A1:19 Stolphål

Stolphål som i plan var runt och 0,25 m i diameter. I profil var det rundat och 0,18 m djupt. Fyllning av mörk sand.

A1:20 Stolphål

Stolphål som i plan var runt och 0,20 m i diameter. I profil var det rundat och 0,18 m djupt. Fyllning av mörk sand.

A1:21 Käpphål

Käpphål som i plan var runt och 0,15 m i diameter. I profil var det spetsat och lutande och 0,10 m djupt. Fyllning av mörk sand.

A1:22 Käpphål

Käpphål som i plan var runt och 0,12 m i diameter. I profil var det spetsat och lutande och 0,12 m djupt. Fyllning av mörk sand.

A1:23 Stolphål

Stolphål som i plan var runt och 0,25 m i diameter. I profil var det rundat och 0,18 m djupt. Fyllning av mörk sand.

Fornlämning RAÄ 76

A2:1 Kokgrop

Kokgrop i schaktkant. I plan sannolikt närmast rund och i schaktet 0,85 x 0,70 m stor. I ytan var rikligt med skörbränd skärvig sten och kol synlig. I profil var anläggningen rund och 0,45 m djup. Botten varstensatt med mellan 0,4 x 0,1 m stora flata stenar. Fyllningen bestod av mörk till svart grusig jord och skärvig sten. Enstaka kol förekom. Prov för ¹⁴C-analys togs och har daterats till vendeltid/tidig vikingatid (Ua-42596, 650-810 e Kr med 2 sigmas säkerhet).

A2:2 Grop

Grop i schaktkant. I plan sannolikt närmast rund och 1,05x0,70 m stor. I profil var anläggningen rundad och 0,45 m djup. Fyllningen bestod av mörk grusig jord med inslag av skörbränd skärvig sten och enstaka kol.

A2:3 Stolphål

Stolphål som i plan var runt och 0,20 m i diameter. I profil var det svagt spetsat och 0,25 m djupt. Fyllning av mörk jord. Placerat intill en 0,25 m stor sten.

A2:4 Stolphål

Stolphål som i plan var runt och 0,22 m i diameter. I profil var det rundat och 0,10 m djupt. Fyllning av mörk jord

A2:5 Grop

Grop synlig i båda schaktkanterna. Sannolikt rund och i schaktet 1,15 x 0,8 m stor. I profil delad i en djupare och en flackare del. Den djupare delen var 0,7 m i diameter stor och 0,38 m djup med rundad botten. Den flackare delen var 0,7 m stor och 0,10 m djup.

A2:6 Stolphål

Stolphål som i plan var runt och 0,26 m i diameter. I profil var det rundat och 0,38 m djupt. Fyllning av mörk jord.

A2:7 Stolphål

Stolphål som i plan var runt och 0,22 m i diameter. I profil var det rakt och 0,12 m djupt. Fyllning av mörk jord.

A2:8 Stolphål

Stolphål som i plan var runt och 0,20 m i diameter stort. I profil var det spetsat och 0,28 m djupt. Fyllning av mörk jord.

A2:9 Stolphål

Stolphål som i plan var runt och 0,24 m i diameter stort. I profil var det rundat och 0,20 m djupt. Fyllning av mörk jord

A2:10 Kokgrop och mörkfärgning

Kokgrop och mörkfärgning synlig i båda schaktkanterna. I plan sannolikt närmast rund till oval och 2,35 x 0,8 m stor i schaktet. I ytan fanns kraftigt mörkfärgad och kolbemängd jord samt skärvig skörbränd sten. Två profiler upprättades. Båda visade en anläggning med rundad botten på ett djup mellan 0,48 och 0,40 m. I fyllningen fanns kolbemängd, ofta fet och tät jord, med inslag av ren kol och skärvig skörbränd sten. I botten fanns ett lager med rödbränt grus. Prov för ¹⁴C-analys togs och har daterats till övergången mellan vikingatid och tidig medeltid. (Ua-42595, 1020-1170 e Kr med 2 sigmas säkerhet).

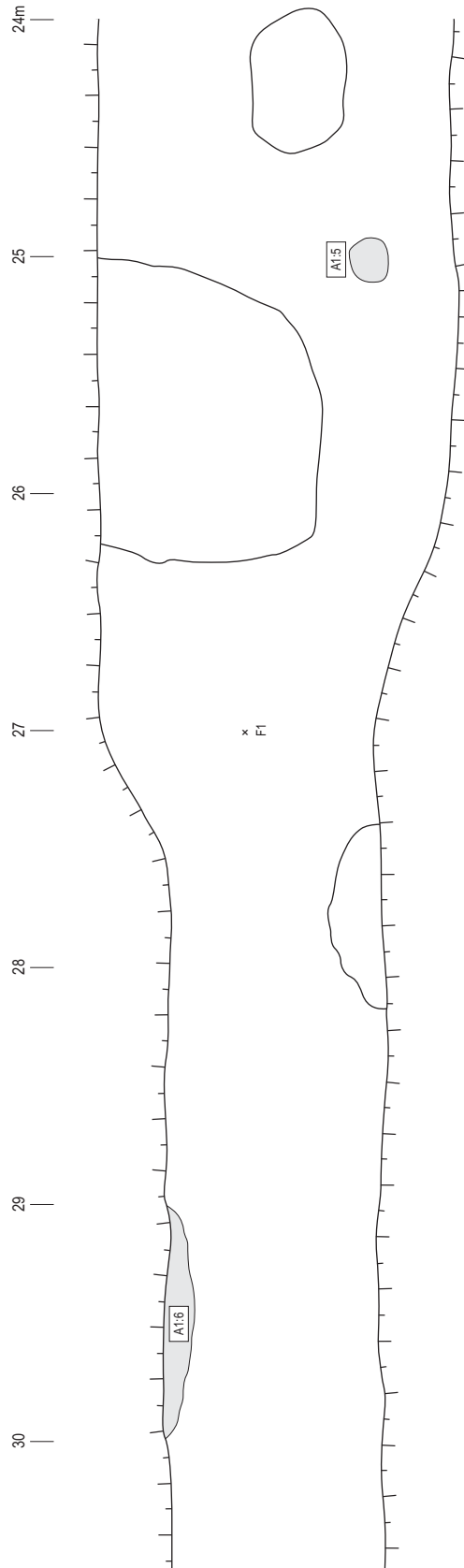
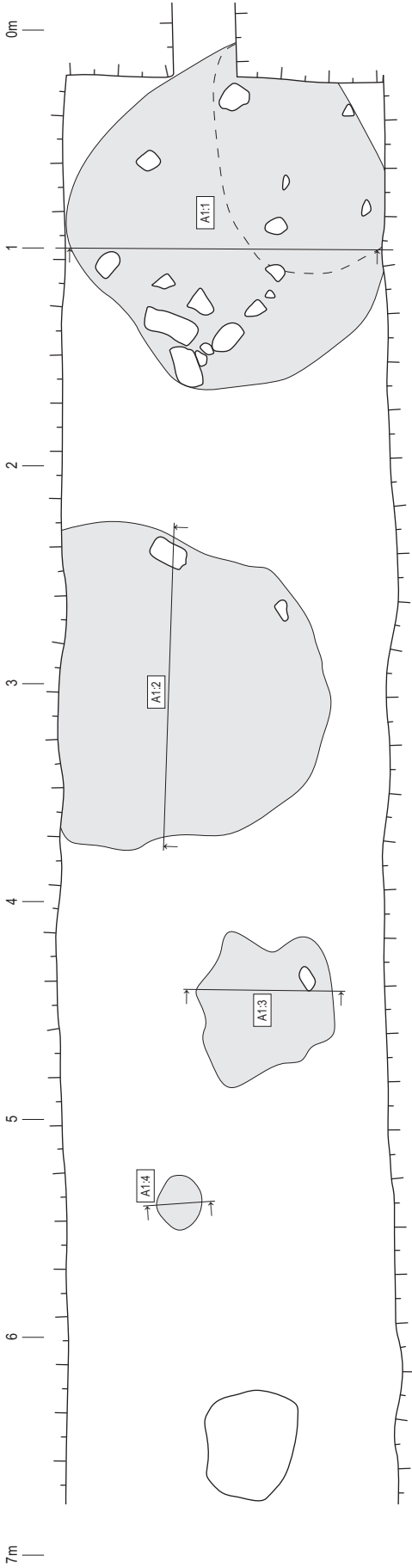
Söder om fornlämning 70

A3:1 Stolphål dubbelt

A3:1a var ett i plan runt stolphål med en storlek på 0,2 m i diameter. I profil var det rundat och 0,10 m djupt.

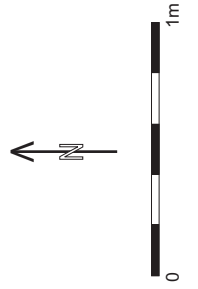
A3:1b var ett i plan runt källphål med en storlek på 0,18 m i diameter. I profil var det rundat och 0,18 m djupt.

Bilaga 3. Ritningar

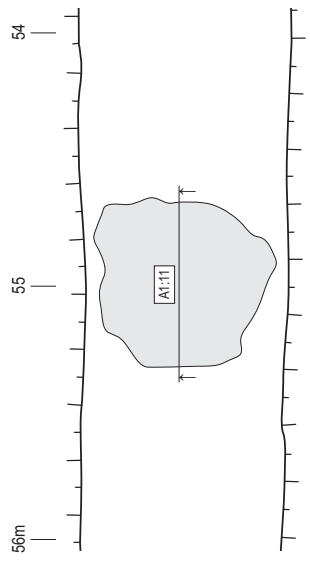
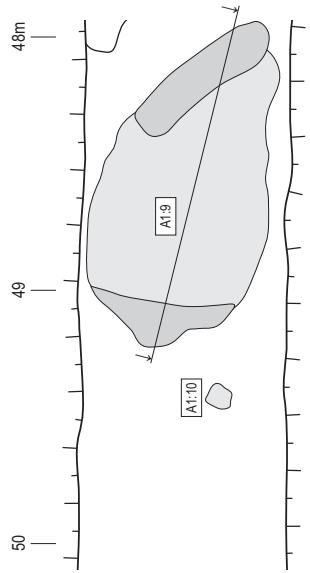
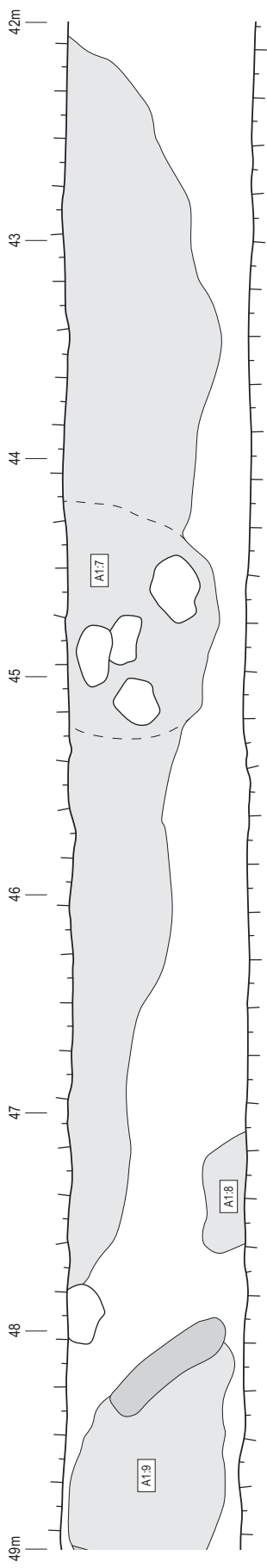
Folösa 3:2
Rappedstad socken
Linköpings kommun, Ög
RAÄ
Planritning, schakt 1
Skala 1:20
Dnr 301/11
2011-08-17 Olle Hörfors
Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

Dnr 301/11:1

Dnr 301/11:2

A18

A19

A17

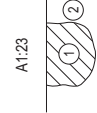
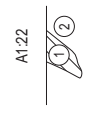
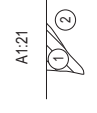
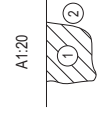
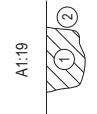
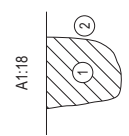
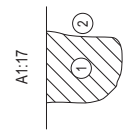
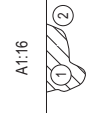
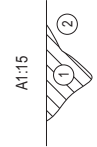
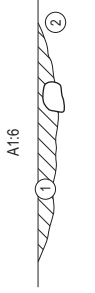
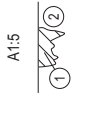
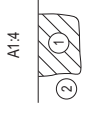
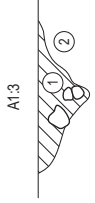
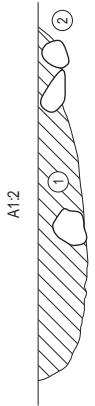
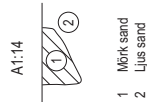
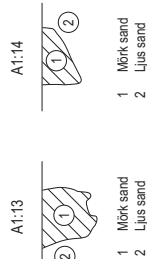
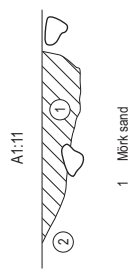
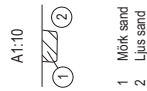
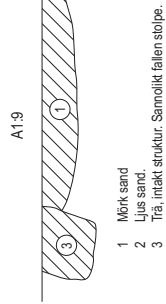
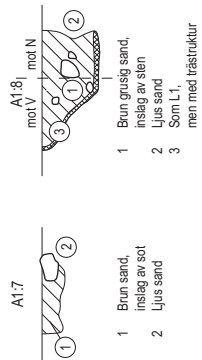
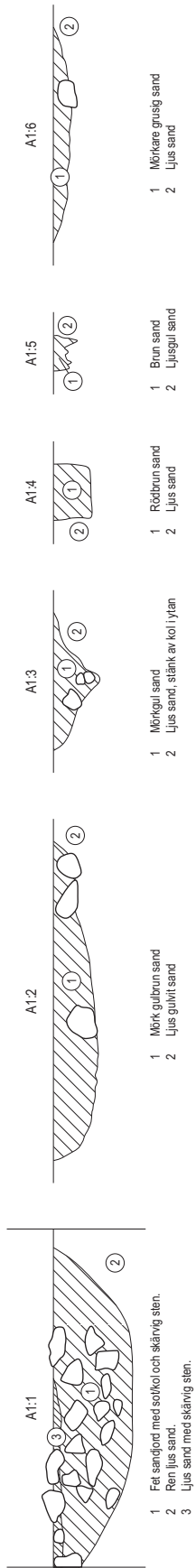
A110

A111

Folåsa 3:2
Rappedstad socken
Linköpings kommun, Ög
RAÄ
Planritning, schakt 1
Skala 1:20
Dnr 301/11
2011-08-17 Olle Hörfors
Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

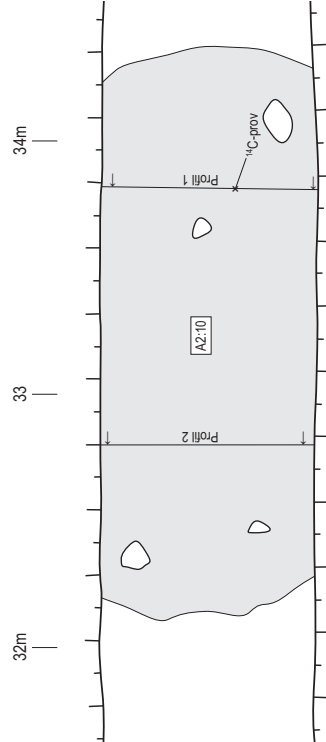
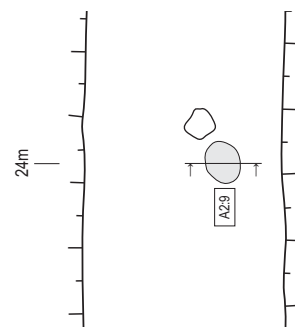
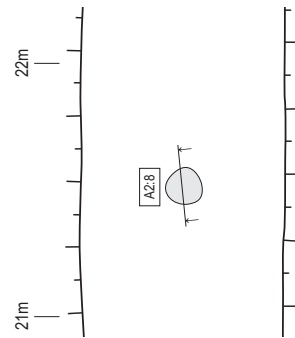
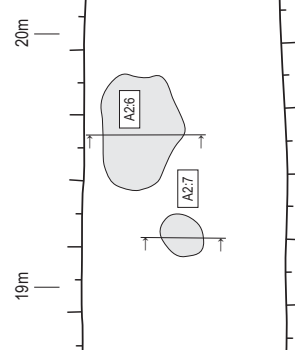
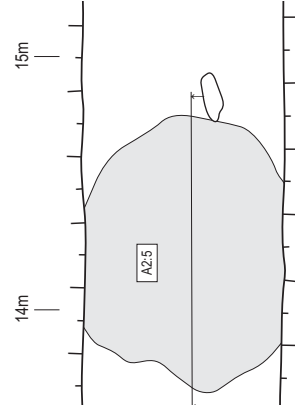
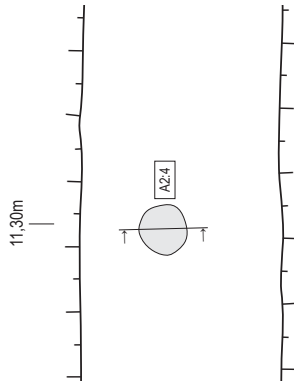
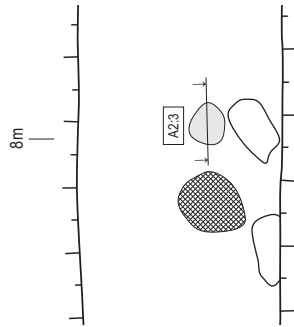
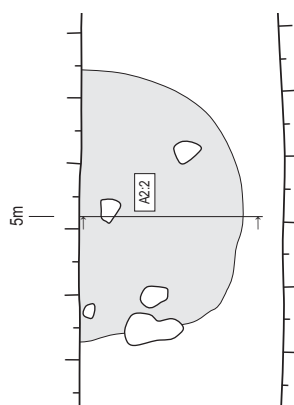
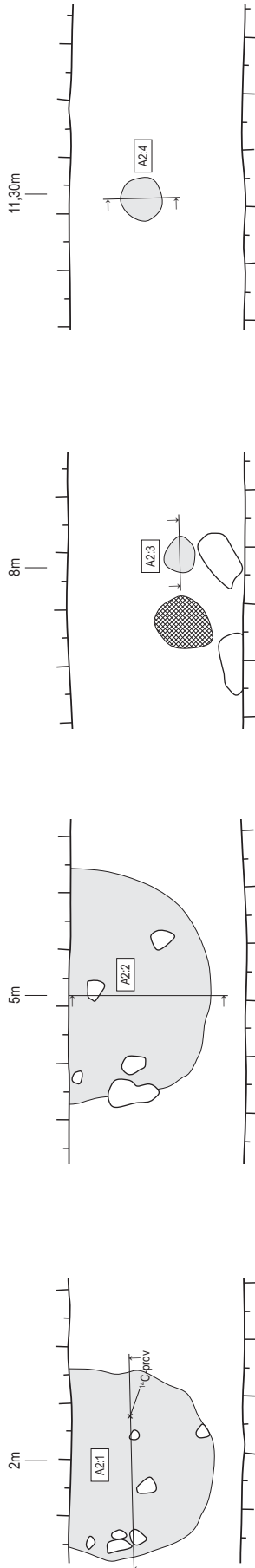

Skala 1:30

Folåsa 3:2
Rappedstad socken
Linköpings kommun, Ög
RAÄ
Profiltitning, schakt 1
Skala 1:20
Dnr 301/11
2011-08-17 Olle Hörfors
Renritning Lasse Norr

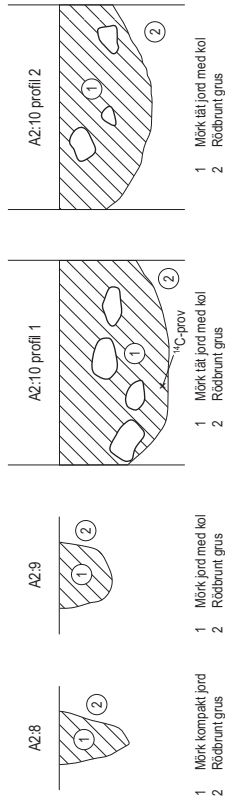
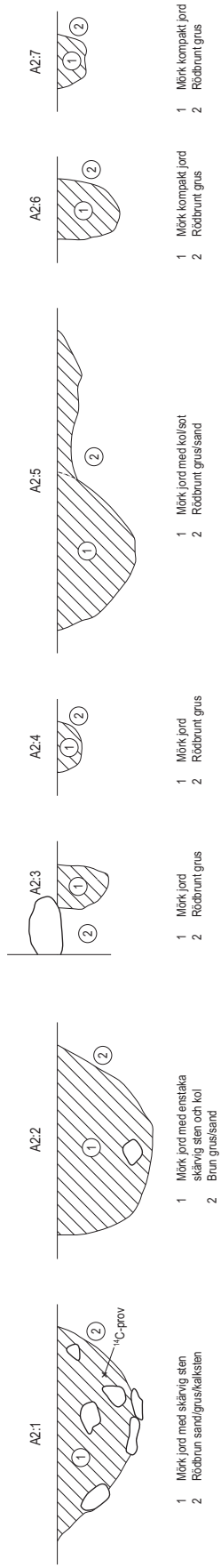
Dnr 301/11:4

Skala 1:30

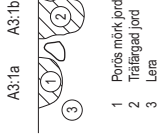
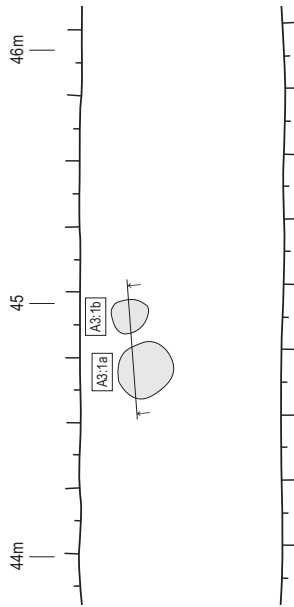
Folåsa 3:2
Rappestad socken
Linköpings kommun, Ög
RAÄ
Planritning, schakt 2
Skala 1:20
Dnr 301/11
2011-08-17 Olle Hörfors
Renritning Lasse Norr

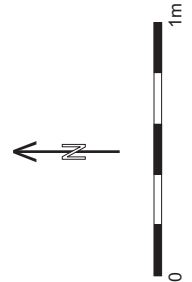
Skala 1:30

Folåsa 3:2
Rappedstad socken
Linköpings kommun, Ög
RAÄ
Profiltitning, schakt 2
Skala 1:20
Dnr 301/11
2011-08-17 Olle Hörfors
Renritning Lasse Norr

Skala 1:30

Folåsa 3:2
Rappestad socken
Linköpings kommun, Ög
RAÅ
Plan- och profilritning, schakt 3
Skala 1:20
Dnr 301/11
2011-08-17 Olle Hörfors
Renritning Lasse Norr

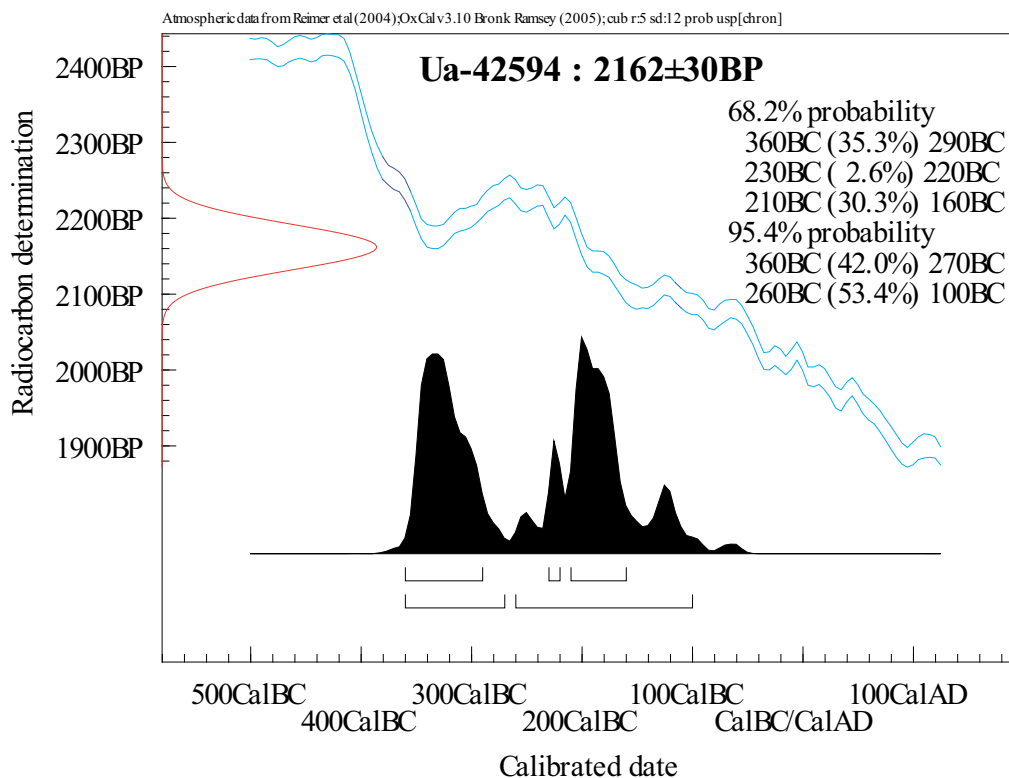
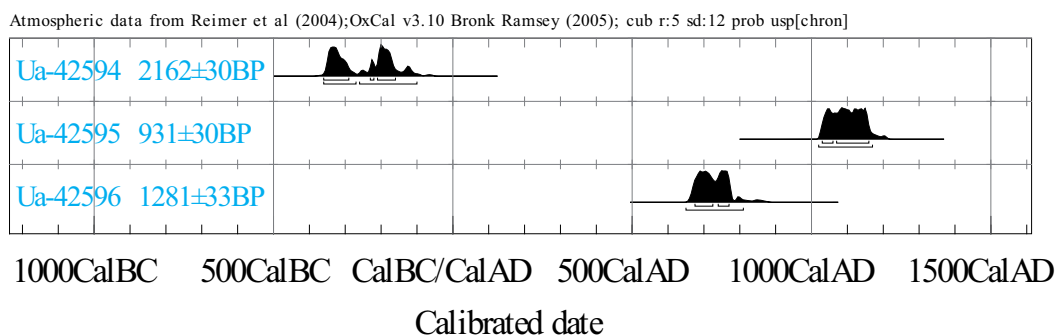
Bilaga 4. ¹⁴C-dateringar

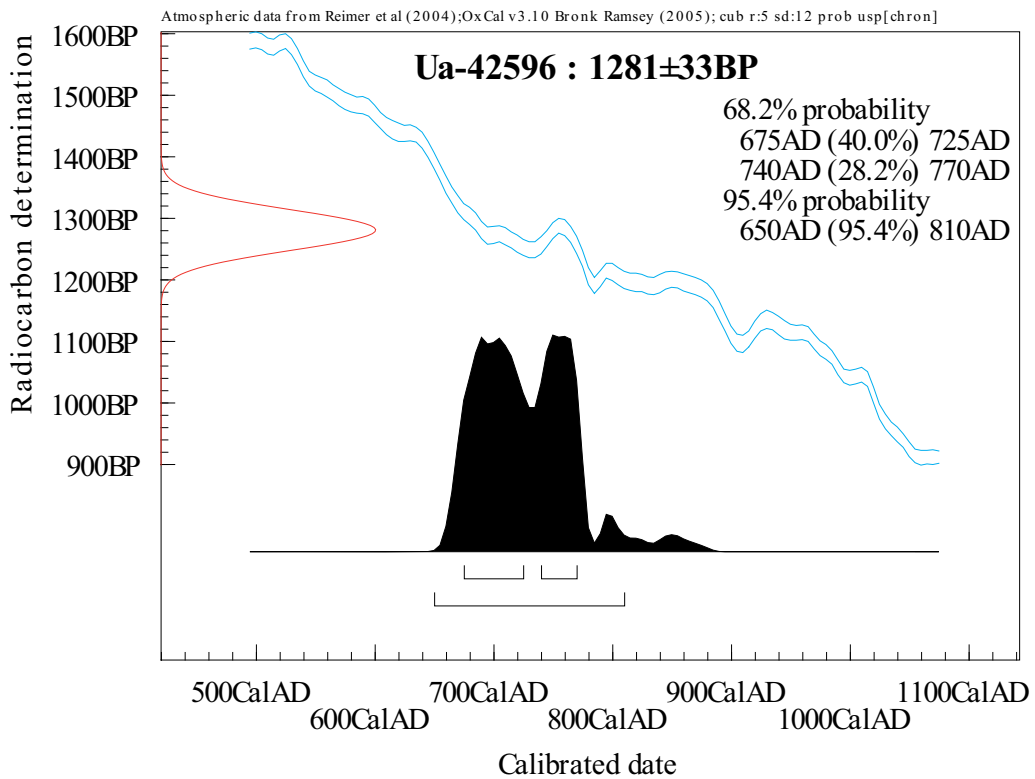
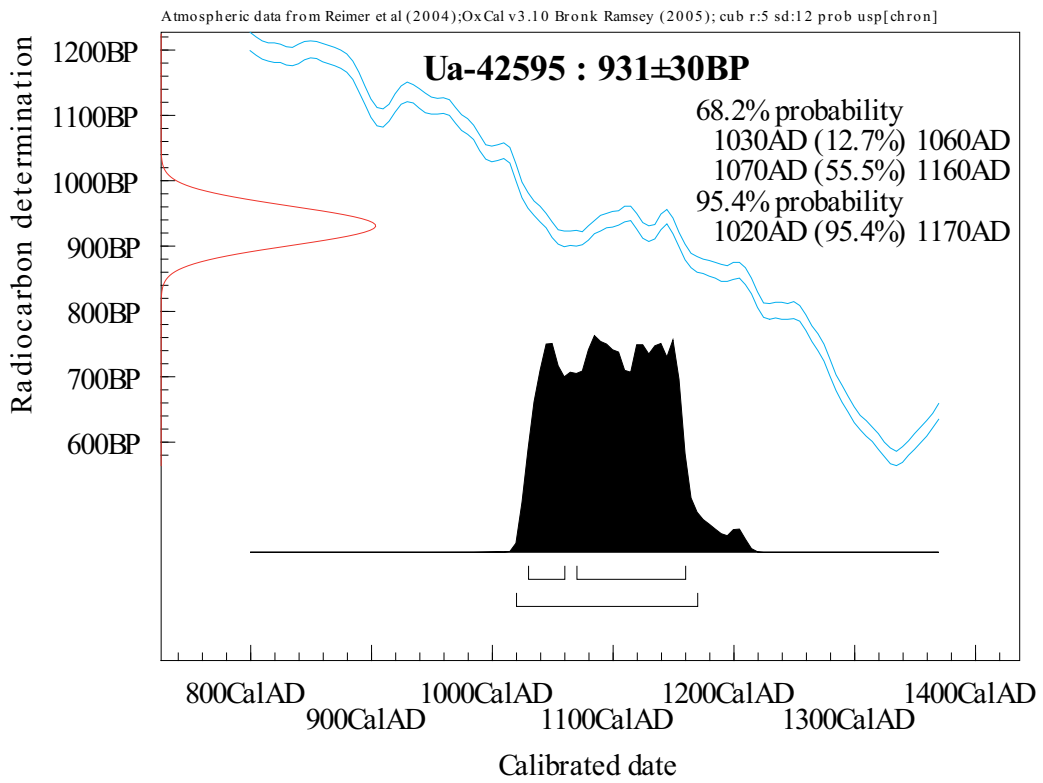
RAÄ 17 Rappestad sn

Provnummer	Anl	Typ
Ua-42594	A1:1	Kokgrop

RAÄ 76 Rappestad sn

Provnummer	Anl	Typ
Ua-42595	A2:10	Kokgrop
Ua-42596	A2:1	Mörkfärgning

Bilaga 5. Tidigare arkeologiska undersökningar i området

RAÄ 15:1 Gravfält

1. Arkeologisk slutundersökning. Del av Rappestad 15:1, Bankeberg 11:139, Hög (1), Rapport Olsson 1945.
2. Arkeologisk slutundersökning, Del av Rappestad 15:1, Bankeberg 5:41, 11:139 Stensättning (2) Rapport Lindahl 1959.
3. Antikvarisk kontroll. Rappestad 15:1, 71 Storhagsgatan - Barrskogsv. Inga fornlämningar, Rapport Wigren 1983.
4. Arkeologisk förundersökning. Intill Rappestad 15:1, Bankeberg 5:41, Inga fornlämningar, Rapport Stålbom 1992.
5. Arkeologisk förundersökning, Intill Rappestad 15:1, Bankeberg 8:1, 1:34, Inga fornlämningar. Rapport Nydolf 1995:16.
6. Arkeologisk utredning etapp 1. Rappestad 15-17 m fl Vikingstads samhälle, bytomt, grav- och boplatslägen. Rapport Nilsson P 2001:16.

RAÄ 15:2 Boplats

1. Arkeologisk förundersökning, Rappestad 15:2, Fålåsa 5:8, 5:52, 5:53, omfattande boplatslämningar, Rapport Fernholm 1984.
2. Antikvarisk kontroll. Rappestad 15:2 Fålåsa 13:1, Lilla Fålåsa 5:8 Härd (2), stolphål, y jäå Molin F 2001:59.
3. Arkeologisk förundersökning, Rappestad 15:2 och 17, Fålåsa 5:8, Stensättning (1), boplatslämningar, ä jäå. Rapport Helander C 2010:4.
4. Arkeologisk slutundersökning, Del av Rappestad 15:2,17, Fålåsa 5:8, Huslämning (1), brandgrav (2), ä jäå. Rapport Helander A 2010.

RAÄ 17:1 Gravfält

1. Arkeologisk utredning etapp 1. Rappestad 15-17 m fl Vikingstads samhälle Bytomt, grav- och boplatslägen Nilsson P 2001:16.
2. Arkeologisk utredning. Invid Rappestad 17. Lilla Fålåsa 2:1. Inga fornlämningar. Rapport Feldt 2001.
3. Arkeologisk förundersökning, Rappestad 15:2 och 17, Fålåsa 5:8, Stensättning (1), boplatslämningar, ä jäå. Rapport Helander C 2010:4.
4. Arkeologisk slutundersökning, Del av Rappestad 15:2,17, Fålåsa 5:8, Huslämning (1), brandgrav (2), ä jäå. Rapport under utarbetande Helander A 2010.

RAÄ 70:1 Boplats

1. Arkeologisk utredning etapp 1. Rappestad 70:1, Stora Fålåsa 2:1, Boplatsläge, skärvsten, Rapport L Z Larsson 1994.

RAÄ 76 Boplats

1. Arkeologisk förundersökning, Rappestad 76, Fålåsa 5:8 Stensättning (?), boplatslämningar, Rapport Johansson 2007:44.

RAÄ 78 Boplats

1. Arkeologisk utredning etapp 2, Rappestad 78, Fålåsa 5:8, Boplatslämningar, Rapport Johansson 2007:44.

RAÄ 79 Boplats

1. Arkeologisk utredning etapp 2, Rappestad 79, Fålåsa 5:8, Boplatslämningar, Rapport Johansson 2007:44.

Större område

1. Arkeologisk utredning etapp 1. Rappestad 70:1, Stora Fålåsa 2:1, Boplatsläge, skärvsten, Rapport L Z Larsson 1994.
2. Arkeologisk utredning etapp 1. Vikingstads samhälle. Rapport P Nilson 2001.

I augusti 2011 utförde Östergötlands museum en arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll i samband med utbyggnad av fiberkabelnätet mellan Vikingstad samhälle och Folåsa behandlingshem i Rappestad socken och Linköpings kommun. Den drygt 1,5 km långa kabelsträckningen passerade genom och förbi ett flertal fornlämningar. Direkt berörda var fornlämningarna RAÄ 17, 76 och 79 i Rappestad socken. Inom närområdet har ett stort antal arkeologiska arbeten i form av utredningar samt för- och slutundersökningar utförts.

Vid den antikvariska kontrollen kunde fornlämningarna söder om RAÄ 17 undvikas genom att kabeln förlades till befintlig kanalisation. Intill de båda större ladorna vid Folåsa Berggård hade marken grävts ur och en gårdsplan anlagts, varför det bedömdes att ingen bevarad fornlämning kunde finnas inom området. Den nordligaste delen av sträckan saknade kända fornlämningar och här plöjdes kabeln ned utan större markingrepp.

I den södra delen av ledningssträckningen påträffades boplatslämningar i form av härdar, kokgropar, stolp- och käpphål, mörkfärgningar samt gropar. En kokgrop inom RAÄ 17 kunde dateras till förromersk järnålder. Två kokgropar inom RAÄ 76 har daterats till tidig respektive sen vikingatid.